

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

65 - యుద్ధకాండ పంచషష్ఠితమః సర్గః

|| కుంభకర్ణాభిషేకనమ్ ||

స తథోక్తస్తు నిర్భర్త్య కుంభకర్ణో మహోదరమ్ |

అబ్రవీద్రాక్షసశ్రేష్ఠం భ్రాతరం రావణం తతః || 1 ||

సోఽహం తవ భయం ఘోరం వధాత్తస్య దురాత్మనః |

రామస్యాద్య ప్రమార్ణామి నిర్వైరో హి సుఖీ భవ || 2 ||

గర్జంతి న వృథా శూరా నిర్జలా ఇవ తోయదాః |

పశ్య సంపాద్యమానం తు గర్జితం యుధి కర్తృణా || 3 ||

న మర్షయతి చాత్మానం సంభావయతి నాత్మనా |

అదర్శయిత్వా శూరాస్తు కర్త కుర్వంతి దుష్కరమ్ || 4 ||

విక్లవానామబుద్ధీనాం రాజ్ఞా పండితమానినామ్ |

శృణ్వతా సాదితమిదం త్వద్విధానాం మహోదర || 5 ||

యుద్ధే కాపురుషైర్నిత్యం భవద్భిః ప్రియవాదిభిః |

రాజానమనుగచ్ఛద్భిః కృత్యమేతద్ధి సాదితమ్ || 6 ||

రాజశేషా కృతా లంకా క్షీణః కోశో బలం హతమ్ |

రాజానమిమమాసాద్య సుహృచ్చిహ్నామమిత్రకమ్ || 7 ||

ఏష నిర్యామ్యహం యుద్ధముద్యతః శత్రునిర్ణయే |

దుర్షయం భవతామద్య సమీకర్తుమిహాహవే || 8 ||

ఏవముక్తవతో వాక్యం కుంభకర్ణస్య భీమతః |

ప్రత్యువాచ తతో వాక్యం ప్రహసన్త్రాక్షసాధిపః || 9 ||

మహోదరోఽయం రామాత్తు పరిత్రస్తో న సంశయః |

న హి రోచయతే తాత యుద్ధం యుద్ధవిశారద || 10 ||

కశ్చిన్నే త్వత్సమో నాస్తి సౌహృదేన బలేన చ |

గచ్ఛ శత్రువధాయ త్వం కుంభకర్ణ జయాయ చ || 11 ||

తస్మాత్తు భయనాశార్థం భవాన్సంభోధితో మయా |

అయం హి కాలః సుహృదాం రాక్షసానామరిందమ || 12 ||

తద్గచ్ఛ శూలమాదాయ పాశహస్త ఇవాంతకః |

వానరాన్రాజపుత్రౌ చ భక్తయాదిత్యతేజసా || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

65 - యుద్ధకాండ పంచషష్ఠితమః సర్గః

సమాలోక్య తు తే రూపం విద్రవిష్యంతి వానరాః |
రామలక్ష్మణయోశ్చాపి హృదయే ప్రస్ఫుటిష్యతః || 14 ||
ఏవముక్త్వా మహారాజః కుంభకర్ణం మహాబలమ్ |
పునర్జాతమివాత్మానం మేనే రాక్షసపుంగవః || 15 ||
కుంభకర్ణబలాభిజ్ఞో జానంస్తస్య పరాక్రమమ్ |
బభూవ ముదితో రాజా శశాంక ఇవ నిర్మలః || 16 ||
ఇత్యేవముక్తః సంహృష్టో నిర్జగామ మహాబలః |
రాజ్ఞస్తు వచనం శ్రుత్వా కుంభకర్ణః సముద్యతః || 17 ||
ఆదదే నిశితం శూలం వేగాచ్ఛత్రునిబర్హణమ్ |
సర్వకాలాయసం దీప్తం తప్తకాంచనభూషణమ్ || 18 ||
ఇంద్రాశనిసమం భీమం వజ్రప్రతిమగౌరవమ్ |
దేవదానవగంధర్వయక్షకిన్నరసూదనమ్ || 19 ||
రక్తమాల్యం మహాధామ స్వతశ్చోద్గతపావకమ్ |
ఆదాయ నిశితం శూలం శత్రుశోణితరంజితమ్ || 20 ||
కుంభకర్ణో మహాతేజా రావణం వాక్యమబ్రవీత్ |
గమిష్యామ్యహమేకాకీ తిష్ఠత్విహ బలం మహత్ || 21 || [మమ]
అద్య తాన్ క్షుభితాన్ముద్ధో భక్తయిష్యామి వానరాన్ |
కుంభకర్ణవచః శ్రుత్వా రావణో వాక్యమబ్రవీత్ || 22 ||
సైన్యైః పరివృతో గచ్ఛ శూలముద్గరపాణిభిః |
వానరా హి మహాత్మానః శీఘ్రాః సువ్యవసాయినః || 23 ||
ఏకాకినం ప్రమత్తం వా నయేయుర్దశనైః క్షయమ్ |
తస్మాత్పరమదుర్గరైః సైన్యైః పరివృతో వ్రజ || 24 ||
రక్తసామహితం సర్వం శత్రుపక్షం నిషాదయ |
అథాసనాత్సముత్పత్య న్రజం మణిక్యతాంతరామ్ || 25 ||
ఆబబంధ మహాతేజాః కుంభకర్ణస్య రావణః |
అంగదాన్యంగులీవేష్టాన్వరాణ్యాభరణాని చ || 26 ||
హారం చ శశిసంకాశమాబబంధ మహాత్మనః |
దివ్యాని చ సుగంధీని మాల్యదామాని రావణః || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

65 - యుద్ధకాండ పంచషష్ఠితమః సర్గః

శ్రోత్రే చాసంజయామాస శ్రీమతీ చాస్య కుండలే |
కాంచనాంగదకేయూరనిష్కాభరణభూషితః || 28 ||

కుంభకర్ణో బృహత్కర్ణః సుహతోఽగ్నిరివాబభౌ |
శ్రోణీసూత్రేణ మహతా మేచకేన వ్యరాజత |
అమృతోత్పాదనే నద్ధో భుజంగేనేవ మందరః || 29 ||

స కాంచనం భారసహం నివాతం విద్యుత్ప్రభం దీప్తమివాత్మభాసా |
ఆబధ్యమానః కవచం రరాజ సంధ్యాభ్రసంవీత ఇవాద్రిరాజః || 30 ||

సర్వాభరణసర్వాంగః శూలపాణిః స రాక్షసః |
త్రివిక్రమకృతోత్సాహో నారాయణ ఇవాబభౌ || 31 ||

బ్రాతరం సంపరిష్పజ్య కృత్వా చాభివ్రదక్షిణమ్ |
ప్రణమ్య శిరసా తస్మై సంప్రతస్థే మహాబలః || 32 ||

నిష్పతంతం మహాకాయం మహానాదం మహాబలమ్ |
తమాశీర్భిః ప్రశస్తాభిః ప్రేషయామాస రావణః || 33 ||

శంఖదుందుభినిర్ద్లోషైః సైన్యైశ్చాపి వరాయుధైః |
తం గజైశ్చ తురంగైశ్చ స్యందనైశ్చాంబుదస్వనైః || 34 ||

అనుజగ్గుర్తహత్తానం రథినో రథినాం వరమ్ |
సర్పైరుష్టైః ఖరైరశ్చైః సింహద్విపమ్యుగద్విజైః |

అనుజగ్గుశ్చ తం ఘోరం కుంభకర్ణం మహాబలమ్ || 35 ||
స పుష్పవర్జైరవకీర్యమాణో ధృతాతపత్రః శితశూలపాణిః |

మదోత్కటః శోణితగంధమత్తో వినిర్యయౌ దానవదేవశత్రుః || 36 ||
పదాతయశ్చ బహవో మహానాదా మహాబలాః |

అన్యయా రాక్షసా భీమా భీమాక్షాః శస్త్రపాణయః || 37 ||
రక్తాక్షాః సుమహాకాయా నీలాంజనచయోపమాః |

శూలానుద్యమ్య ఖడ్గాంశ్చ నిశితాంశ్చ పరశ్పధాన్ || 38 ||
భిందిపాలాంశ్చ పరిఘాన్లదాశ్చ ముసలాని చ | [బహువ్యామాంశ్చ]

తాలస్కంధాంశ్చ విపులాన్ క్షేపణీయాన్ఘరాసదాన్ || 39 ||
అథాన్యద్యపురాదాయ దారుణం రోమహర్షణమ్ |

నిష్పపాత మహాతేజాః కుంభకర్ణో మహాబలః || 40 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

65 - యుద్ధకాండ పంచషష్ఠితమః సర్గః

ధనుఃశతపల్లినాహః స షట్ శతసముచ్చితః |
 రౌద్రః శకటచక్రాక్షో మహాపర్వతసన్నిభః || 41 ||
 సన్నిపత్య చ రక్షాంసి దగ్ధశైలోపమో మహాన్ |
 కుంభకర్ణో మహావక్త్రః ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ || 42 ||
 అద్య వానరముఖ్యానాం తాని యూథాని భాగశః |
 నిర్దహిష్యామి సంక్రుద్ధః శలభానివ పావకః || 43 ||
 నాపరాధ్యంతి మే కామం వానరా వనచారిణః |
 జాతిరస్తద్విధానాం సా పురోద్యానవిభూషణమ్ || 44 ||
 పురరోధస్య మూలం తు రాఘవః సహలక్ష్మణః |
 హతే తస్మిన్స్తతం సర్వం తం వధిష్యామి సంయుగే || 45 ||
 ఏవం తస్య బ్రువాణస్య కుంభకర్ణస్య రాక్షసాః |
 నాదం చక్రుర్మహాఘోరం కంపయంత ఇవార్ణవమ్ || 46 ||
 తస్య నిష్పతతస్తూర్ణం కుంభకర్ణస్య ధీమతః |
 బభూవుర్ఘోరరూపాణి నిమిత్తాని సమంతతః || 47 ||
 ఉల్కాశనియుతా మేఘా బభూవుర్గర్గభారుణాః |
 ససాగరవనా చైవ వసుధా సమకంపత || 48 ||
 ఘోరరూపాః శివా నేదుః సజ్వలకవలైర్ముఖైః |
 మండలాన్యపసవ్యాని బబంధుశ్చ విహంగమాః || 49 ||
 నిష్పపాత చ గృధ్రోఽస్య శూలే వై పథి గచ్ఛతః | [మాలేవ]
 ప్రాస్ఫురన్నయనం చాస్య సవ్యో బాహుశ్చ కంపతే || 50 ||
 నిపపాత తదా చోల్కా జ్వలంతీ భీమనిఃస్వనా |
 ఆదిత్యో నిష్పభశ్చాసీన్న ప్రవాతి సుఖోఽనిలః || 51 ||
 అచింతయన్తహోత్పాతానుత్థితాన్రోమహర్షణాన్ |
 నిర్యయౌ కుంభకర్ణస్తు కృతాంతబలచోదితః || 52 ||
 స లంఘయిత్వా ప్రాకారం పద్భ్యాం పర్వతసన్నిభః |
 దదర్శాభ్రఘనప్రఖ్యం వానరానీకమద్భుతమ్ || 53 ||
 తే దృష్ట్వా రాక్షసశ్రేష్ఠం వానరాః పర్వతోపమమ్ |
 వాయునున్నా ఇవ ఘనా యయుః సర్వా దిశస్తదా || 54 ||

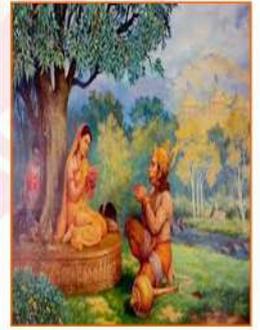

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

65 - యుద్ధకాండ పంచషష్ఠితమః సర్గః

తద్వానరానీకమతిప్రచండం దిశో ద్రవద్భిన్నమివాభ్రజాలమ్ |
 స కుంభకర్ణః సమవేక్ష్య హర్షాన్ ననాద భూయో ఘనవద్ధనాభః || 55 ||
 తే తస్య ఘోరం నినదం నిశమ్య యథా నినాదం దివి వారిదస్య |
 పేతుర్ధరణ్యాం బహవః ప్లవంగా నికృత్తమూలా ఇవ సాలవృక్షాః || 56 ||
 విపులపరిఘవాన్స కుంభకర్ణో రిపునిధనాయ వినిఃసృతో మహాత్మా |
 కపిగణభయమాదదత్సుభీమం ప్రభులివ కింకరదండవాన్యుగాంతే || 57 ||
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచషష్ఠితమః
 సర్గః || 65 ||

www.sanatanadharm.com